

PK-Suhdannebarometri

Helmi­kuu 2013

Elinkeinoelämän keskusliitto

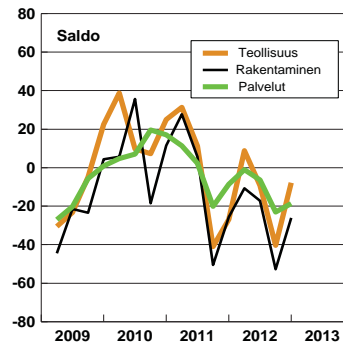

PK-Suhdannebarometri

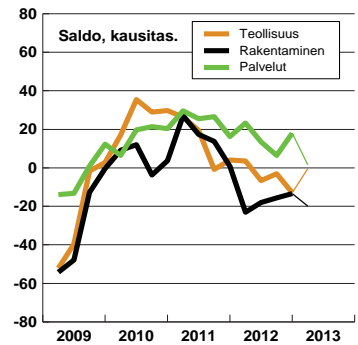
Helmikuu 2013

PK-yritysten suhdanteet

Suhdannenäkymät

Tuotanto ja tuotanto-odotus

- Suhdannetilanne heikentynyt viime kuukausina teollisuudessa ja palveluissa
- Kysyntä yleisesti vaimeaa ja kapasiteetti on vajaakäytössä
- Suhdannenäkymät ovat viime kuukausien kirkastumisesta huolimatta yhä harmaat
- Tuotanto laskee lähikuukausina laajalti - vain keskisuurissa palveluyrityksissä myynnin nousuodotuksia
- Henkilöstöodotukset heikkoja

Pienten ja keskisuurten yritysten suhdannekuva pysyi harmaana vuoden 2012 lopulla. Tuotanto- ja henkilöstökehitys oli vaisua: myynti kasvoi vain palveluissa, ja henkilöstö pysyi ennallaan ainoastaan rakentamisessa.

EK:n tammikuussa 2013 tekemässä suhdannetiedustelussa teollisuuden ja palveluiden arviot tämänhetkisestä tilanteesta hiipuivat hieman. Rakentamisen suhdannetilanne pysyi aiemmalta normaalia heikommalla tasolla.

Suhdannenäkymät ennakoivat laskusuhdanteen jatkuvan

Vuoden 2013 alkupuoliskoa koskevat suhdanneodotukset ovat vaisuja. Odotukset paranivat hieman viime lokakuuisesta tiedustelusta, mutta suhdanteiden ennustetaan heikkenevän edelleen jonkin verran. Teollisuuden pk-yritysten suhdannearviot ovat tällä kertaa lievästi palveluja ja rakentamista vähemmän miinuksella.

Pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten suhdannenäkymien saldoluuku palautui tammikuussa lukemaan -8 (lokakuussa -41).

Rakentamisessa lähikuukausien suhdannenäkymät kohosivat lukemaan -26 (edellinen havainto -52) ja pk-palveluyrityksissä saldoluukuun -18 (lokakuussa -24).

Saldoluuku lasketaan vähentämällä suhdanteiden paranemista odottavien vastaajien prosenttiosuudesta niiden heikkenemistä ennustavien osuus.

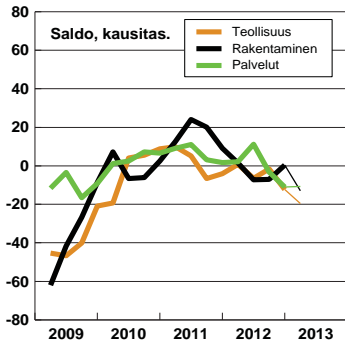
Myynti nousussa vain keskisuurissa palveluyrityksissä

Palveluissa etenkin keskisuurten yritysten myynti lisääntyi viime vuoden lopulla. Teollisuudessa ja rakentamisessa tuotantomäärät sen sijaan pienenevät.

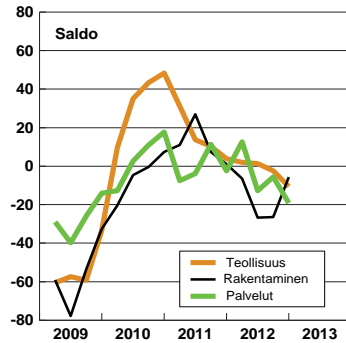
Tuotannon ennakoitaan pysyvän pk-teollisuusyrityksissä pääosin ennallaan alkuvuoden aikana. Rakentamisessa tuotannon uskotaan laskevan lähikuukausina.

Keskisuurten palveluyritysten myynnin ennakoitaan jatkuvan nousuaan, mutta pienten palvelualojen vastaajien myynnin odotetaan alenevan jonkin verran.

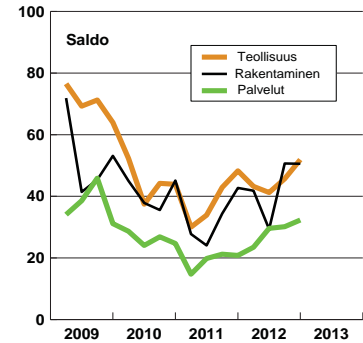
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Kannattavuus

Riittämätön kysyntä

Henkilöstöodotukset lähikuukausille heikkoja

Rakentamisen yritysten henkilöstön määrä pysyi viime vuoden lopulla ennallaan. Teollisuuden ja palvelujen pk-yritysten työvoima väheni hieman.

Henkilöstöodotukset ennakoivat työmarkkinoille harmaata alkuvuotta, sillä työvoiman arvioidaan olevan lähikuukausina laskusuunnassa kaikilla päätoimialoilla.

Ammattityövoimapula vähentynyt - kysyntä vaimeaa

Heikko kysyntä on yleisin kapeikkoteikijä kaikilla pääaloilla. Teollisuudessa ja rakentamisessa se vaivasi joka toista vastaajaa, ja palveluissa noin kolmasosa. Ammattityövoimapulaa ilmoitti kaksi prosenttia teollisuuden pk-vastaajista. Rakentamisessa siitä kärsi 12 % alasta ja palveluissa työvoimapulaa raportoi kymmenesosa alasta.

Teollisuuden ja rakentamisen tilaus-tilanne on selvästi normaalia huo-

nompi. Kapasiteettia on vajaakäytössä 51 %:lla teollisuudesta ja 30 %:lla rakentamisesta.

Kannattavuus heikkenee kustannusten noustessa

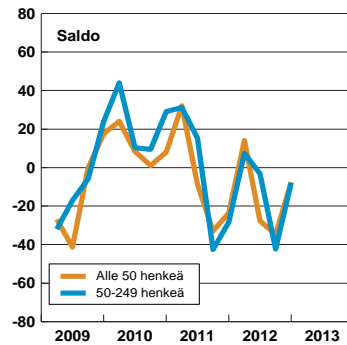
Kustannukset ovat yleisesti nousussa. Etenkin palveluissa kustannusten nousu on nopeaa. Kannattavuus heikkenee kaikilla pääaloilla. Rakentamisen kannattavuus on erityisesti koitoksella, sillä myyntihinnat ovat alalla laskussa.

PK-Suhdannebarometrin vastaajat ja henkilökuntaluokka

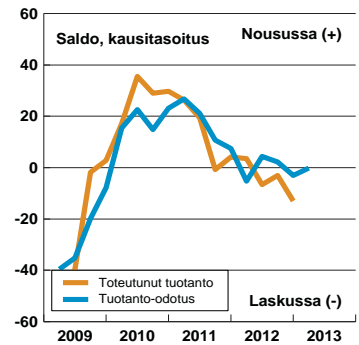
	Yhteensä	Alle 50	50-249
Teollisuus			
Vastaajia	269	78	191
Liikevaihto yhteensä, Milj EUR	6 570	368	6 202
Henkilöstö yhteensä	23 911	1 891	22 020
Rakentaminen			
Vastaajia	82	47	35
Liikevaihto yhteensä, Milj EUR	1 434	277	1 157
Henkilöstö yhteensä	4 742	1 247	3 495
Palvelut			
Vastaajia	402	250	152
Henkilöstö yhteensä	22 329	5 555	16 774

Teollisuus

Suhdannenäkymät

Tuotanto ja tuotanto-odotus

- Suhdantetilanne heikentyi selvästi viime vuoden lopulla
- Tilauskirjat ovat ohentuneet ja kapasiteetin käyttöasteet ovat laskussa
- Suhdannenäkymät viime kuukausien piristymisestä huolimatta yhä harmaat (saldoluku -8)
- Pienten yritysten tuotanto- ja työllisyyskehitys on ollut keski-suuria yrityksiä suotuisampaa

Pienten ja keski suurten teollisuusyritysten suhdanteet heikkenivät vuoden 2012 lopulla. Tuotanto väheni etenkin keski suurissa yrityksissä, ja myös henkilökuntaa vähennettiin keski suurissa yrityksissä yleisemmin kuin pienissä.

Lähikuukausia koskevat suhdanneodotukset ovat syksyä myönteisemmät, mutta yhä odotetaan suhdanteiden hienoista hiipumista. Pienten ja keski kokoisten yritysten odotukset ovat sängen samankaltaiset.

Suhdannenäkymät yhä harmaat

Suhdannenäkymät lähikuukausille ovat viime syksyä myönteisemmät, mutta yhä odotetaan tilanteen heikkenemistä. Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa -8, kun viime lokakuussa saldoluku oli -41. Saldoluku lasketaan vähentämällä suhdanteiden paranemista odottavien yritysten prosenttiosuudesta niiden heikkenemistä odottavien osuus.

Suhdanteiden arvioi pysyvän talven ja alkukevään aikana muuttumattomana 72 % vastaajista. Heikkenemistä ennakoivat 18 % yrityksistä ja kymme-

nesosa odotti paranemista. Odotukset ovat pk-yrityksillä hieman myönteisemmät kuin suurilla yrityksillä.

Pk-yritysten tuotantomäärät pienenevät vuoden 2012 lopussa. Tuotanto jäi jonkin verran odotuksia vähäisemmäksi.

Tuotanto-odotukset ovat varovaisia, sillä tuotannon ennakoidaan pysyvän kuluvan vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana pääosin ennallaan. Toisella neljänneksellä tuotanto lisääntynee vain hieman.

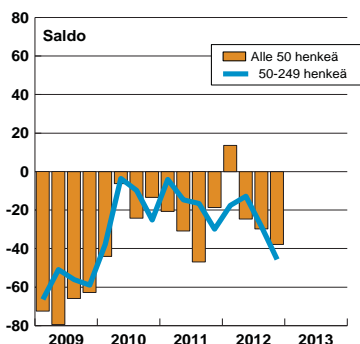
Tilauskirjat pienenevät

Pk-teollisuusyritysten uudet tilaukset vähenivät odotusten mukaisesti lokajoulukuussa. Tilausten vähyys ei tullut yllätyksenä, mutta toteutunut kehitys oli silti vähän odotuksia vaisumpaa.

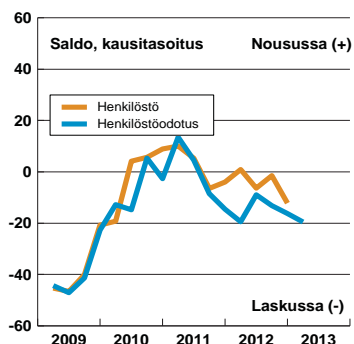
Myös tilauskanta supistui lievästi. Tilauskirjat ovat nyt selvästi normaalia ohuemmat, saldoluku -45. Pk-yritysten tilaustilanne on hieman suuria yrityksiä heikompa.

Uusien tilausten määrän ennakoidaan pysyvän hienoisessa laskussa myös lähikuukausina.

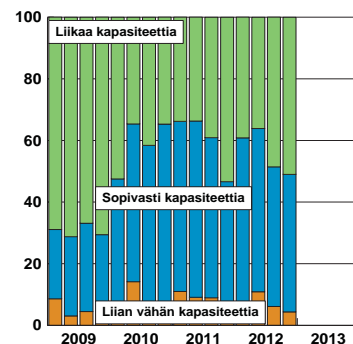
Tilaukanta

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

Valmiiden tuotteiden varastot ovat kasvaneet vähän tavanomaista suuremmiksi.

Henkilöstö laskussa talven aikana

Pk-teollisuusyritysten henkilöstökehitys oli loka-joulukuussa hivenero-odotuksia parempaa, mutta silti työvoiman määrä pieneni hieman. Henkilöstön ennakoidaan vähenevän lähikuukausinakin jonkin verran.

Myyntihinnat pysyivät loka-joulukuussa ennallaan, mutta kustannukset kohosivat jonkin verran. Kannattavuus oli hieman vuoden takaista huonompi.

Lähikuukausina kannattavuus heikentyy hintojen lievästä kohoamisesta huolimatta, sillä kustannusten nousun ennakoidaan jatkuvan.

Kysyntä vaimentunut

Tuotantokapeikkoja oli tammikuussa 58 %:lla vastaajista. Heikko kysyntä

oli ongelmana 52 %:lla yrityksistä. Ammattityövoimapolua oli nyt vain kahdella prosentilla alasta.

Kapasiteetin käyttöasteet ovat olleet viime kuukausina laskusuunnassa. Tammikuussa kapasiteetti oli kokonaan hyödynnettyä 49 %:lla vastaajista ja kapasiteettia oli jouten 51 %:lla alasta.

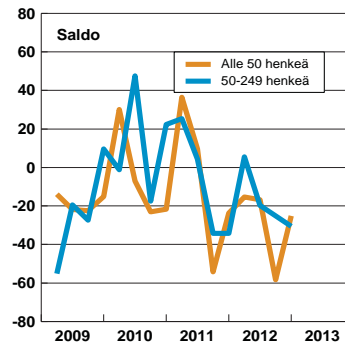
Investointikehitys vaihtelee yrityksittäin. Keskimäärin investoinnit pysyvät ennallaan.

Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

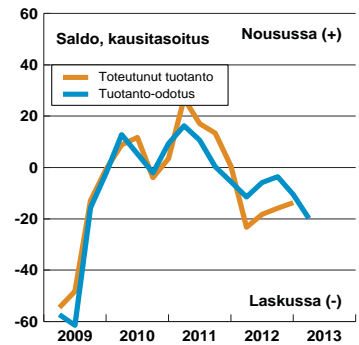
	2010				2011				2012			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	19	45	30	13	31	32	-1	-14	10	7	-6	-32
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	39	16	11	22	42	10	-6	-11	28	1	-17	-7
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-17	16	1	0	13	18	-12	-15	6	6	-9	-25
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-6	6	-11	11	17	-8	-26	-22	6	-14	-30	-23
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	61	58	57	53	47	48	53	57	58	61	59	58
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	5	5	5	4	10	6	5	14	10	5	2
puute kapasiteetista	5	16	9	4	9	6	5	3	2	11	4	3
riittämätön kysyntä	52	37	44	44	30	34	43	48	43	41	46	52
muu este	3	1	2	1	3	2	1	5	0	2	5	3
Suhdantetilanne tällä hetkellä	-43	-6	-14	-18	2	3	-26	-26	-26	-15	-31	-46
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	38	9	7	25	31	11	-41	-27	9	-10	-41	-8

Rakentaminen

Suhdannenäkymät

Tuotanto ja tuotanto-odotus

- Suhdannetilanne tavanomaista heikompi
- Tuotannon määrä pieneni viime vuoden lopulla - henkilöstö pysyi ennallaan
- Suhdanneodotukset toipuivat loppuvuodesta mutta näkymät yhä alamaissa (saldoluku -26)
- Henkilöstön odotetaan vähenevän vaimenevan kysynnän myötä

Pienten ja keskisuurten rakennusyritysten suhdannetilanne oli tammikuussa 2013 jonkin verran normaalia synkempi. Lähikuukausien odotukset ovat vaisuja, ja suhdanteiden odotetaan hiipuvan edelleen jatkossa. Pienten yritysten näkemykset suhdanteista ovat hieman keskisuuria yrityksiä suotuisimmat.

Suhdannetilanteen odotetaan hiipuvan alkuvuoden aikana

Pienten yritysten suhdanneodotukset toipuivat hieman viime vuoden lopulla, mutta keskisuurten näkymät ovat aiempaa tummemmat.

Pk-rakennusyritysten suhdanne näkymien saldoluku oli tammikuussa -26. Viime lokakuussa tehdyssä tiedustelussa odotukset olivat vielä selvästi ankeammat (saldoluku -52). Saldoluku saadaan vähentämällä nousua odottavien yritysten prosenttiosuudesta laskua ennakoivien osuus.

Suhdanteiden odotetaan pysyvän seuraavan puolen vuoden aikana en-

nallaan 62 % pk-rakentajista. Paranevista ennakoi kuusi prosenttia ja 32 % arvioi suhdanteiden hiipuvan.

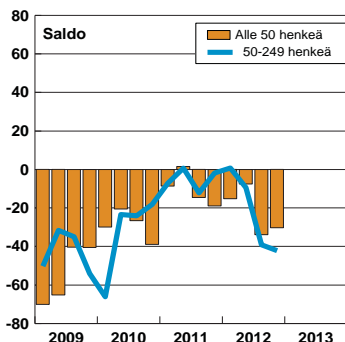
Tuotanto väheni viime vuoden lopulla - odotukset vaisuja

Pienten ja keskisuurten rakennusyritysten tuotantomäärät alenivat viime vuoden lopulla odotusten mukaisesti. Tuotanto väheni myös verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen. Tuotanto-odotukset ovat vaimeita, ja tuotannon alamäen arvioidaan jatkuvan lähikuukausina.

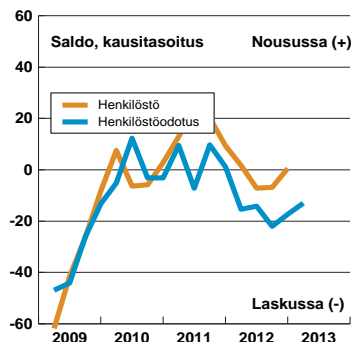
Tuotantokapasiteetti on suhdannetilanteeseen nähden sängen hyvin käytössä, sillä tammikuussa 70 %:lla oli kapasiteetti kokonaan hyödynnettyinä. Kapasiteettia oli vajaakäytössä 30 %:lla, ja kymmenesosalla kapasiteetti oli riittämätön.

Pk-rakennusyritysten uudet tilaukset vähenivät viime loka-joulukuussa. Uusien tilausten arvioidaan kertyvän hitaasti myös lähikuukausina. Tilauskirjat ovat keskimäärin tavanomaista

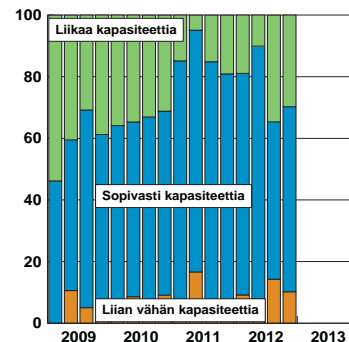
Tilauskanta

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

ohuemmat, saldoluku -32.

Kysynnän hiipussa valmiita asuntoja on myymättä normaalia enemmän (saldoluku 11).

Heikko kysyntä yleisin tuotantokapeikko

Tuotantokapeikkoja ilmoitti 63 % pk-vastaajista. Kysyntä oli heikkoa 51 %:lla vastaajista. Ammattityövoimasta oli pulaa 12 %:lla alasta.

Pienten ja keskisuurten rakennus-

yritysten henkilöstön määrä pysyi keskimäärin ennallaan viime vuoden lopulla. Toteutunut henkilöstökehitys oli odotuksia parempaa. Henkilökunnan määrän arvioidaan pienenevän jonkin verran loppupalven aikana.

Hinnat laskussa - kustannukset nousussa

Myyntihinnat alenivat loka-joulukuussa, ja samaan aikaan kustannukset nousivat. Myyntihintojen odotetaan

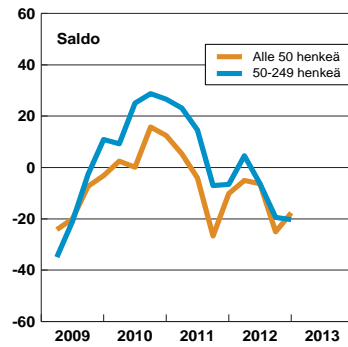
laskevan myös lähikuukausina, mutta kustannukset jatkanevat nousuaan.

Pk-rakennusyritysten kannattavuus on aavistuksen verran vuoden takaista heikompi, eikä pikaista kannattavuuden paranemista ole näköpiirissä.

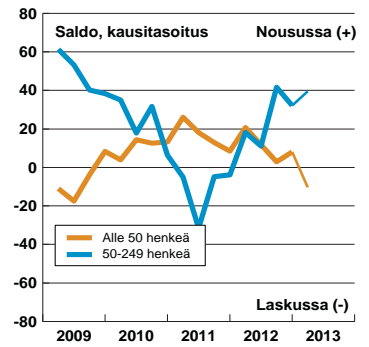
Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2010				2011				2012			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-2	20	4	-1	16	26	22	-6	-34	-11	-5	-21
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	17	15	-3	6	20	18	-17	-24	5	14	-21	-34
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	3	22	-5	-22	10	53	20	-15	-1	22	-8	-25
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	41	-1	-23	-3	21	13	-17	-28	10	-17	-33	-27
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	61	51	44	68	42	58	67	77	80	78	66	63
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	6	10	4	4	10	34	22	38	42	40	12	12
puute kapasiteetista	3	2	2	2	3	15	2	0	2	9	3	0
riittämätön kysyntä	45	38	36	45	28	24	34	43	42	29	51	51
muu este	8	8	3	3	6	7	14	16	16	19	0	2
Suhdantetilanne tällä hetkellä	-33	-9	-21	-24	15	16	-12	-18	-27	-9	-29	-28
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	5	36	-19	11	28	5	-50	-26	-11	-17	-52	-26

Suhdannenäkymät

Myynti ja myyntiodotus

- Tämänhetkinen suhdannetilanne synkeni edelleen vuoden 2012 lopulla
- Kysyntä heikkoa kolmasosalla - kymmenesosalla pulaa ammattityövoimasta
- Pienten yritysten myynti- ja henkilöstöodotukset lievässä laskussa
- Suhdanneodotukset hienoisesta toipumisesta huolimatta yhä heikot

Pienten ja keskisuurten palveluyritysten suhdannetilanne hiipui hienokseltaan viime vuoden lopulla. Myyntikehitys oli hyvää etenkin keskisuurilla yrityksillä, mutta kannattavuus heikkeni. Henkilökunnan määrä on loivassa laskussa.

Näkymät aavistuksen vähemmän miinuksella

Pk-palveluyritysten lähikuukausien suhdannenäkymät toipuivat hieman viime vuoden lopulla. Odotukset ovat yhtäläisen harmaat sekä pienillä että keskisuurilla vastaajilla.

Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa 2013 lukemassa -18, kun saldoluku oli viime lokakuussa -24. Saldoluku saadaan vähentämällä nousua odottavien yritysten prosenttiosuudesta laskua ennakoivien osuus.

Tammikuussa 66 % vastaajista arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan. Heikkenemistä odotti 26 % yrityksistä ja kahdeksan prosenttia ennakoivat paranemista.

Keskisuurten palveluyritysten myynti nousussa

Pienten ja keskisuurten palveluyritysten myyntimäärät lisääntyivät viime vuoden lopulla. Pienten palveluyritysten myynnin kasvu jäi vähäiseksi, mutta keskisuurten yritysten myynti lisääntyi yhä selvästi.

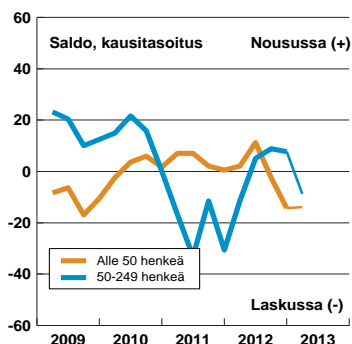
Pienissä yrityksissä odotetaan myynnin supistuvan hivenen lähikuukausina. Keskisuurissa yrityksissä odotetaan myynnin kasvun jatkuvan alkuvuoden aikana. Myyntikehitys on ollut viime kuukausina vähän odotuksia parempaa.

Henkilökunnan määrä kääntymässä laskuun

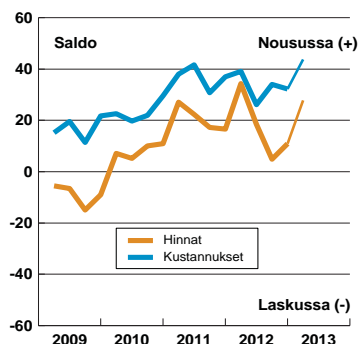
Keskisuurten palveluyritysten henkilökunnan määrä lisääntyi hieman viime vuoden lopulla, mutta pienten yritysten henkilökunta supistui aavistuksen. Lähikuukausina työvoiman määrä pienenee edelleen.

Palveluyritysten myyntihinnat ko-

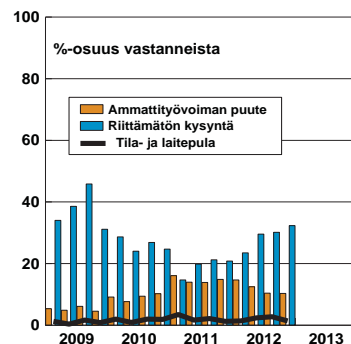
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Hinnat ja kustannukset

Myynnin kasvun esteet

hosivat viime vuoden lopulla, ja nousu oli nopeampaa kuin syksyllä. Kustannusten nousu jatkui aiempaa tahtia. Kannattavuus pysyi laskusuunnassa.

Alkuvuoden aikana myyntihintojen ennakkoidaan kohoavan, mutta myös kustannukset ovat nousussa.

kun viime lokakuuisessa tiedustelussa niitä oli 44 %:lla yrityksistä.

Merkittävin tuotantokapeikko oli tammikuussa heikko kysyntä, joka oli ongelmana 32 %:lla vastaajista. Ammattivoimasta oli pulaa kymmenesosalla yrityksistä. Muuta kapeikot olivat vähäisiä.

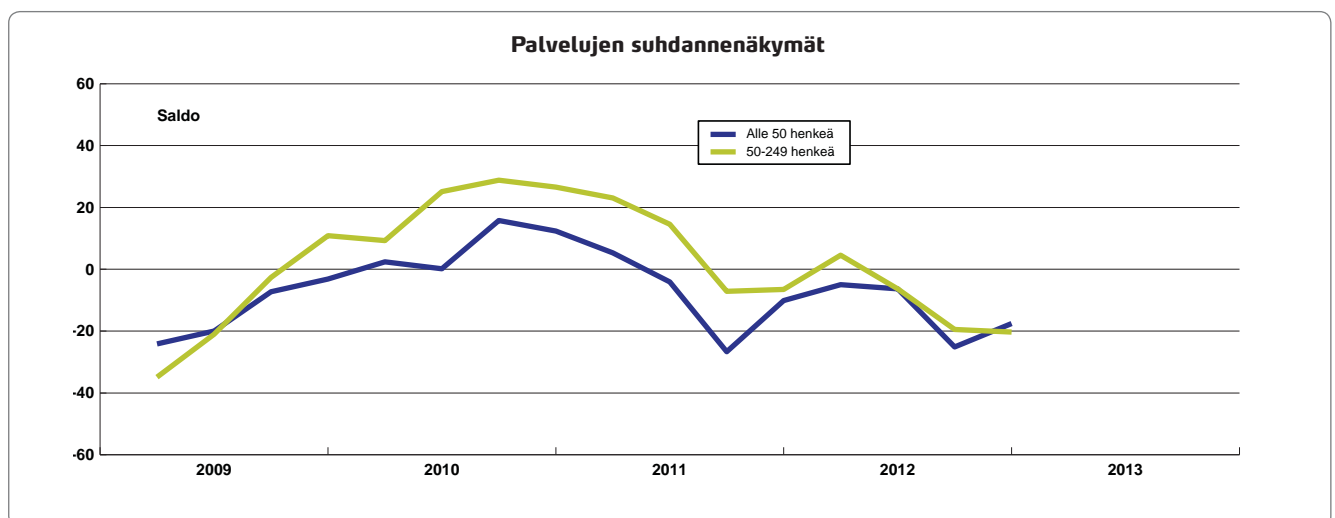
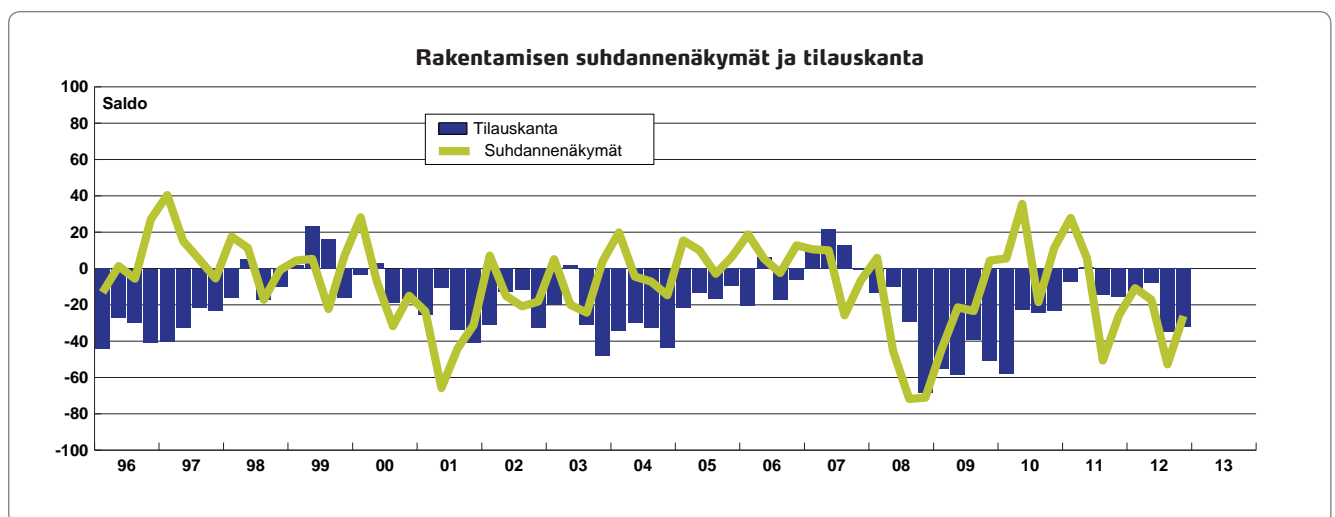
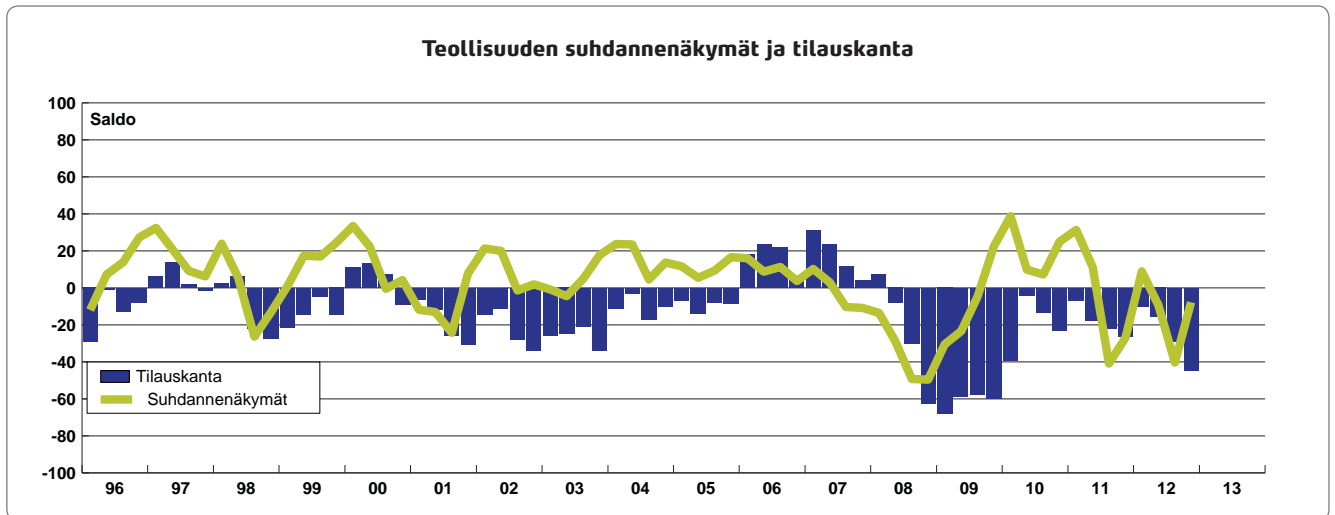
Lähes kolmanneksella kysyntäongelmia

Tuotantokapeikkoja ilmoitti tammikuussa 45 % pk-palveluvastaajista,

Suhdannotiedustelun päätuloksia, saldo

	2010				2011				2012			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	7	19	22	20	30	25	27	17	24	13	7	18
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	24	20	18	15	41	23	20	6	13	6	6	2
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	1	3	8	7	9	11	3	2	3	12	-3	-10
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	4	-6	3	5	17	9	-7	-7	10	-3	-13	-10
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	42	34	41	39	37	38	39	37	41	45	44	45
Esteenä ammattivoiman puute (% vastaajista)	9	8	9	10	16	14	14	15	15	12	10	10
puute kapasiteetista	2	1	2	2	3	2	2	1	1	2	3	1
riittämätön kysyntä	29	24	27	25	15	20	21	21	23	30	30	32
muu este	4	3	3	3	4	6	4	3	5	3	1	3
Suhdannotilanne tällä hetkellä	-25	-15	-14	-4	-2	-5	-12	-14	-17	-16	-17	-27
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	5	8	20	18	12	2	-20	-9	-2	-7	-24	-18

Pitkiä aikasarjoja

Suhdantiedustelumenetelmä

EK:n PK-Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n suhdantiedustelut antavat tietoa koko yksityisen sektorin suhdanteilanteesta ja -odotuksista. EK:n tiedusteluissa yhdistyvät TT:n ja Palvelutyönantajien aikaisemmat suhdantiedustelut ja -julkaisut.

Teollisuuden suhdantiedusteluja on tehty Suomessa neljännesvuosittain vuodesta 1966 alkaen sekä kuukausittain vuodesta 1993. Palvelualoilla on tehty suhdantiedusteluja vuosittain 1980-luvulta ja puolivuositain 1990-luvun lopulta.

Tässä pk-Suhdannebarometrissa on esitetty EK:n uusimman suhdantiedustelun tulokset koko yksityisen

sektorin pienistä ja keskiuurista yrityksistä.

Pieniksi yrityksiksi lasketaan kansainvälisen määritelmän mukaan alle 50 henkeä työllistävät yritykset ja keskiuuriksi 50–249 henkeä työllistävät yritykset.

Pk-Suhdannebarometrin historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebarometrissa (teollisuus, rakentaminen ja muutamat palvelualat) sekä PT:n suhdantiedustelusta (useimmat palvelualat). Menetelmämuutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa. Elokuusta 2010 lähtien tiedustelussa

on käytössä uusi TOL2008-toimialaluokitus, joka muuttaa jonkin verran yritysten luokittelua eri toimialoille. Muutokset aiempaan nähden eivät kuitenkaan ole merkittäviä.

EU:n komissiolla on yhteinen suhdantiedustelujärjestelmä, johon osallistuvat tutkimuslaitokset tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa. EK:n suhdantiedustelut ovat osa EU:n komission suhdannekyselyjä. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Suhdantiedustelumenetelmä

Suhdantiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännepeiteitä, mutta ne kuvaavat myös yleisemmin yritysten suhdannekehitystä ja antavat tietoja ongelma-alueista.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on tyyppillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyselyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityksen tuotanto tai

työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Osassa kysymyksiä vastaajia pyydetään esittämään vastaava arvio lähitulevaisuuden kehityksestä. Joitakin muuttujia, kuten tilauskantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdolla ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otoksessa on

korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. saldolukuina. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 prosenttia pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30–20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki ▪ Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 ▪ www.ek.fi

Raportti internetissä:

www.ek.fi

ISSN 1457-3296

Lisätietoja:

PK-johtaja Pentti Mäkinen
Puh. 09 4202 2604
etunimi.sukunimi@ek.fi

Johtava ekonomisti Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ulkoasu: Ulla Nurminen, EK